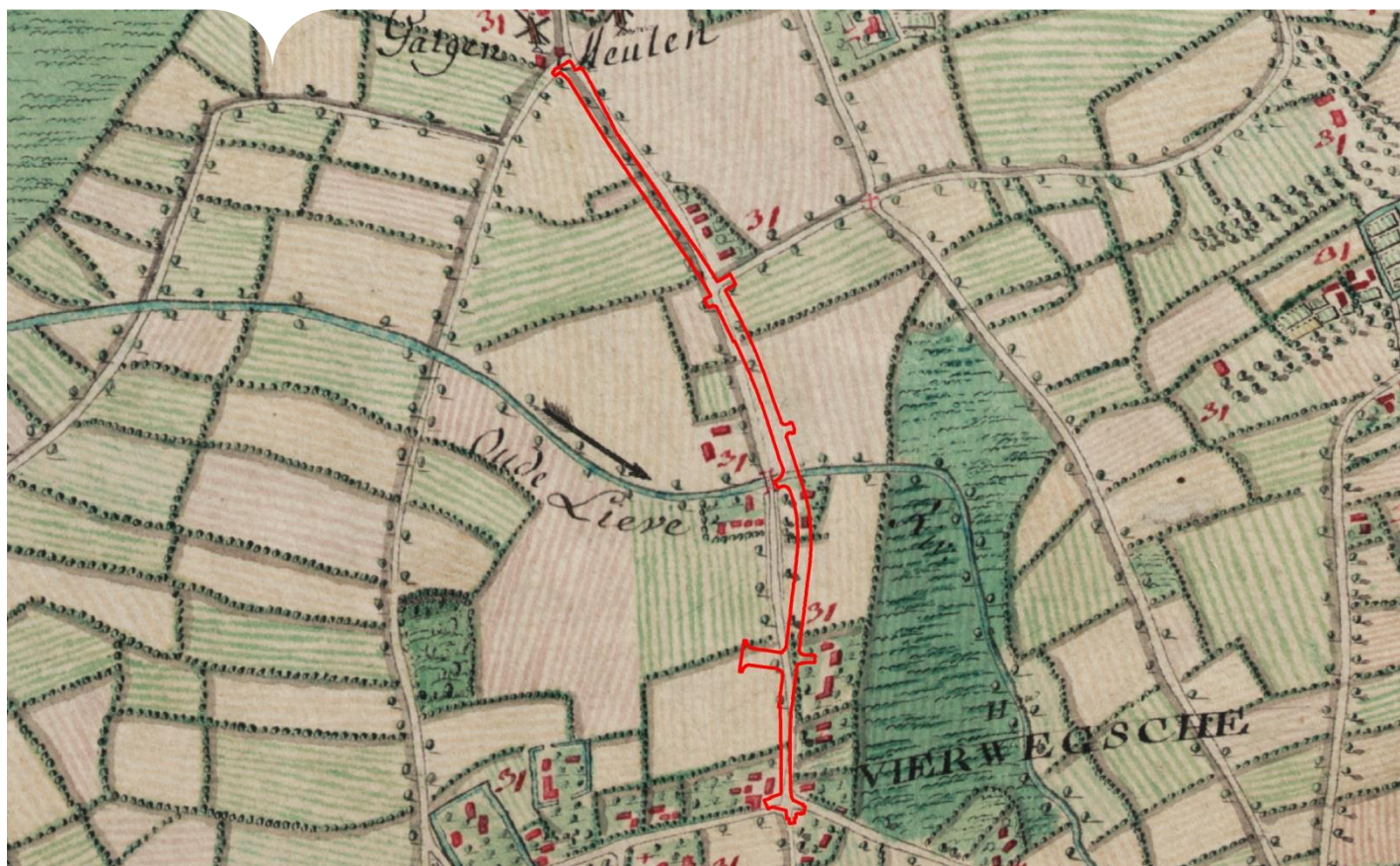

STADSARCHEOLOGIE GENT

Gent, Wondelgem, Evergemsesteenweg

Archeologienota

Projectcode 2020C123

1 april 2020

DEEL 3 – PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

gent:

Colofon

Stad Gent

Departement Stedelijke Ontwikkeling – Dienst Monumentenzorg en Stadsarcheologie Gent

Publicatiedatum

1 april 2020

Contact

Gunter Stoops

Gunter.stoops@stad.gent

Tel. 09/2665773

<https://stad.gent/nl/cultuur-sport-vrije-tijd/cultuur/stadsarcheologie>

Postadres

Stad Gent – Dienst Monumentenzorg en Stadsarcheologie Gent

Stadhuis, Botermarkt 1, 9000 Gent

Bezoekadres

Dulle-Grietlaan 12, 9050 Gentbrugge

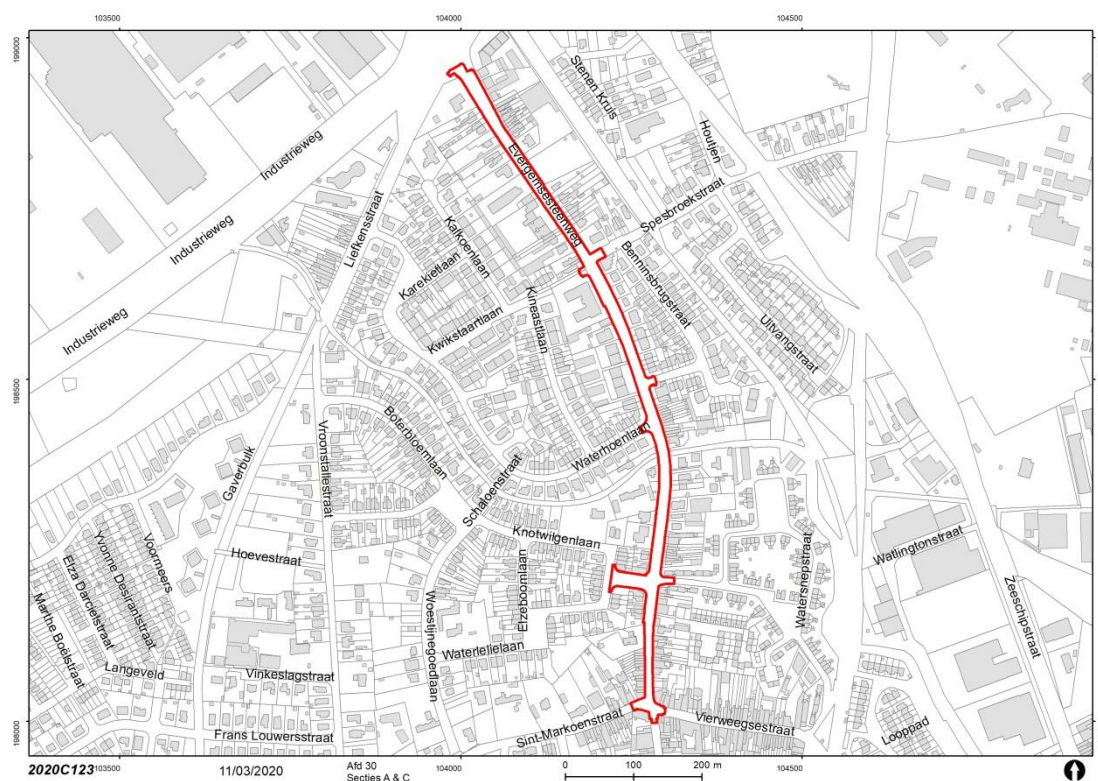
Tel. 09 266 57 60

Inhoud

1. Administratieve gegevens/technische fiche	4
2. Synthese	5
3. Gemotiveerd advies en programma van maatregelen	7
3.1. Impactanalyse	7
3.2. Gemotiveerd advies	7
3.2.1. Landschappelijk bodemonderzoek:	7
3.2.2. Geofysisch onderzoek	7
3.2.3. Veldkartering	7
3.2.4. Verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek	8
3.2.5. Proefsleuven en proefputten	8
3.2.6. Archeologische opgraving via werfbegeleiding	8
4. Programma van maatregelen	9

1. Administratieve gegevens/technische fiche

Projectcode	2020C123
Locatie	Oost-Vlaanderen, Gent, Wondelgem, Evergemsesteenweg
Kadaster	Afdeling 30, Sectie A en C, openbaar domein
Bounding Box	xMin,yMin 103978, 197998 xMax,yMax 104313, 198963
Erkende archeoloog	Gunter Stoops, OE/ERK/2015/00013

Figuur 1: Situering projectgebied op het hedendaags kadaster (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

2. Synthese

Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag, van een publiekrechtelijke aanvrager, voor werken BUITEN de Gentse vastgestelde archeologische zone. Volgens het gewestplan 'Gentse en Kanaalzone' ligt het project in woongebied. Het betreft hier een zone waarbij de totale oppervlakte van de percelen 3000 m² of meer beslaat en de ingreep minimaal 1000 m².

De oppervlakte van het betreffende perceel in casu openbaar domein bedraagt 19975 m², dit is ook de oppervlakte van het projectgebied en de verstoring. Vandaar is men verplicht een archeologienota waarvan akte toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

Tijdens het bureauonderzoek werden enkele onderzoeksvragen gesteld:

- > Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?
De projectzone ligt ten noorden van de stadskern van Gent en loopt naar het noorden weg van de dorpskern van Wondelgem. Op historisch kaartmateriaal ligt 300 m ten westen Vroonstalledries met de parochiekerk Sint-Catharina. Het huidige wegtracé is postmiddeleeuws of ouder en is terug te vinden op de kaart van Ferraris (1777). De weg kruist de Lieve met een brug. De weg gaat van een Leiemeander over een rug van zand en licht zandleem naar de vallei van de Kale.
- > Zijn er gegevens gekend over de eventuele verstoring van de bodem?
Verstorings uit het recente verleden die een impact hebben op het archeologisch bodemarchief zijn de huidige riolering met aanlegsleuf en alle aansluitingen, evenals de nutsleidingen en alle huisaansluitingen. Ook een oude stalen waterleiding die tijdens de werken uitgebroken wordt heeft al voor verstoring gezorgd. Het betreft een oud wegtracé, wat impliceert dat oudere sporen mogelijk door het gebruik als weg vervaagd of reeds volledig onleesbaar zijn.
- > Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het projectgebied?
Het uitgevoerde bureauonderzoek geeft aan dat men binnen het projectgebied rekening moet houden met sporen die duiden op activiteiten in de (post)middeleeuwen. Alles wijst er echter op dat de projectzone toen ook al als weg gebruikt werd.
- > Wat is de impact van de geplande werken?
De geplande werken, in casu het ontdubbelen van het rioleringsstelsel gaan dieper en/of breder dan de bestaande verstoring voor de huidige riolering.
- > Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
Op basis van het gevoerde bureauonderzoek kan gesteld worden dat de projectzone al sinds de middeleeuwen deel uitmaakt van een wegtracé van het dorpscentrum van Wondelgem naar het noorden. De kaart van Ferraris (1777) laat langsheen deze weg voornamelijk akkerland en enkele kleine hoeves zien.

- > Is het nodig andere vormen van vooronderzoek in te schakelen om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden?

Op basis van het gevoerde bureauonderzoek is duidelijk dat deze plek weinig potentieel aan archeologische informatie herbergt, behalve het feit dat het al minstens 250 jaar een wegtracé is. Andere vormen van archeologisch vooronderzoek zullen hier geen meerwaarde opleveren.

Vanuit deze wetenschap meent Stadsarcheologie Gent in dit Programma van maatregelen dat er GEEN verder archeologisch onderzoek nodig is.

3. Gemotiveerd advies en programma van maatregelen

3.1. Impactanalyse

Binnen het projectgebied van 19975 m² bestaande uit openbaar domein, met name de straat Evergemsesteenweg, wordt een nieuwe wegnis voorzien en de riolering ontdubbeld. Dit laatste heeft een impact op het archeologisch erfgoed. De verstoring voor de nieuwe rioleringen komt plaatselijk dieper en breder dan de bestaande aanlegseuf.

Het gabarit van de nieuwe leidingen vanaf de Vierweegsestraat tot aan de kruising met de Lieve is echter ongeveer hetzelfde als dat van de bestaande leidingen.

Ten noorden van de Lieve ligt het nieuwe gabarit tussen de twee oudere lijntracés (riolering en stalen waterleiding), maar hier bevinden we ons al ver buiten de middeleeuwse dorpskern en op een oud wegtracé.

3.2. Gemotiveerd advies

Rekening houdende met de criteria uit de Code Goede Praktijk (CGP), hoofdstuk 5.2, werd de noodzaak tot verder vooronderzoek afgewogen:

3.2.1. Landschappelijk bodemonderzoek:

Cfr. CGP 7.3: Het landschappelijk bodemonderzoek heeft als doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door een gerichte staalname.

Voor dit project zal een landschappelijk booronderzoek weinig zinvolle kenniswinst kunnen leveren gezien geweten is dat de kans op een volledig bewaard bodemprofiel zeer klein is. Bovendien is de hele zone verhard en boren voorafgaand onmogelijk.

3.2.2. Geofysisch onderzoek

Cfr. CGP 7.4: Geofysisch onderzoek heeft tot doel om antropogene fenomenen te onderscheiden van natuurlijk sediment of om een morfologische reconstructie van het natuurlijke landschap te maken, door contrasten in elektrische, elektromagnetische en magnetische kenmerken van de ondergrond te meten.

Dit type onderzoek zou gezien de bestaande toestand van het terrein, dat reeds onderhevig is geweest aan verstoringen geen zinvolle resultaten opleveren.

3.2.3. Veldkartering

Cfr. CGP 7.5: Veldkartering heeft tot doel om relevante archeologische indicatoren te zoeken door een visuele inspectie van een terrein.

Gezien het projectgebied volledig verhard/bebouwd is, is veldkartering ter hoogte van de Cluster Kazematten niet zinvol om nuttige archeologische informatie te verzamelen.

3.2.4. Verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek

Cfr. CGP 8.4 en 8.5: Het verkennend archeologisch booronderzoek heeft als doel archeologische sites op te sporen door middel van boringen. Het waarderend archeologisch booronderzoek heeft als doel reeds opgespoorde archeologische sites te evalueren door middel van boringen.

In het geval van het project Evergemsesteenweg is een prospectie met als doel de lokalisatie en waardering van steentijdvindplaatsen niet van toepassing. De recente verhardingen maken dit onmogelijk en de impact van oude onverharde weg maken dat de bodem reeds verstoord is, naast de recente verstoringen voor nutsleidingen.

3.2.5. Proefsleuven en proefputten

Cfr. CGP. 8.6: Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven.

Op basis van het gevoerde bureauonderzoek, waaruit blijkt dat de geplande werken zullen plaatsvinden binnen een zone waarin het archeologisch erfgoedpotentieel goed ingeschat kan worden aan de hand van de geraadpleegde bronnen ; is deze onderzoeksmethode niet van toepassing.

Na afweging van de hierboven vermelde onderzoeksmethodes, wordt aldus geen verder archeologisch vooronderzoek aanbevolen.

3.2.6. Archeologische opgraving via werfbegeleiding

Op basis van het bureauonderzoek stelt Stadsarcheologie Gent GEEN verder archeologisch onderzoek voor. Het assessment van de historische, cartografische en gekende archeologische gegevens geeft geen aanwijzingen voor nog waardevol archeologische potentieel. In tegendeel, het gebruik minstens sinds de late middeleeuwen als doorgangsweg door een akkerland zal eventuele oudere sporen vervaagd of volledig onleesbaar gemaakt hebben. Een investering in verder archeologisch onderzoek zou geen significante meerwaarde aan de archeologische kennisopbouw van het gebied leveren.

4. Programma van maatregelen

Voor het project Gent, Wondelgem, Evergemsesteenweg adviseert Stadsarcheologie Gent GEEN verder archeologisch onderzoek.